

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodne tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Evropske velevlasti in Slovanstvo.

Dante pripoveduje v tretjem poglavju svojih vic, da mu je prišla ondi naproti duša kralja Manfreda napolitanskega, ker nij mogla najti miru po smrti, kajti padel je v boji pri Beneventi izobčen iz svete cerkve. Prosila ga je, naj se vrne k njegovej hčeri Konstanciji, naroči naj jej, naj moli ona zanj, ker le molitev iz rodne hiše jej more pomoči.

Jasno je vsakemu, zakaj smo vzeli podobno slavnega italijanskega pesnika za uvod temu članku, saj kdo je bolj podoben obojne duši v vicah kakor naši bratje Jugoslavniki, ki po hrabrej prelitvi potokov krvi še vedno čakajo svojega odrešenja, svojega plačila za slavno zmago, pravic, katere se dele drugim narodom brez lastne zasluge.

Poglejmo situacijo naših Špartancev črnogorskih sokolov! Ves svet je občudoval njihovo hrabrost, vse velevlasti pripoznale njihove zasluge, a še dan denes némajo koščeka ozemlja priborjenega se srčno krvjo.

In osvobojenje Bolgarije je le polovičino. Bratje po rodu in krvi to in onstran Balkana so ločeni, ker ugaja to turškemu nasilstvu. Sploh vsa situacija na jugu je le provizorična, brez racionalne podlage, brez zagotovljenega upa v mirne čase za povzdigo in omiko Slovanstva. In naše velevlasti, sodniki evropskega položaja, nadzorniki mejdržavljskih pravic, kaj store one?

Kakor se bere v pismu o v ranah ležečem popotniku in brezsrčnih mimogredočih, takov je dan denes položaj evropskih velevlastij oziroma nesrečnega, teptanega Slovanstva.

Ponosno hodijo velevlasti ob potu, kjer so naslikane krivice nesrečnega naroda, a one jih ne vidijo. Le sem ter tje katera postoji,

stresa z glavo in mrmra: neopravičeno. A zdrvil, pomoči néma ni samaritanskih ram, da bi dvignila nesrečni rod in ga peljala k svobodi in blagostanu.

In zopet prezira popolno soseda Slovana misleč, kedo bi izgubil besedo ali kapljo krvi za to ljudstvo. Če si pomore ali ne, kaj to nam mari? „Die hammeldiebischen Helden brauchen keine freiheit“. To je občna govornica kulturonosnih liberalnih mogotcev. Tužno Slovanstvo miluj te Bog, nihče néma solze za tvoje bolečine.

Toliko bolj se ozirajo velevlasti na batarde nekdanjih Grkov, ki némajo niti poguma, niti duševnih in telesnih moči, priboriti si kaj sami, ki so bojazljivo zrl izza plota, ko so prelivali jugoslavniki potoke krvi.

Ti so namreč usmiljenja vredni! Ti pač, saj nijso mehka lipova veja — Slovani, — saj so zaradi svoje bojazljivosti svobode in pomoči potrebni.

Tolažijo nas v takem položaji imenitne Thiersove besede:

„Nur der edlere Theil der Nation hat Gefühl für Ruhm und Freicheit, für edle und grosse Gedanken, und ist bereit denselben Opfer zu bringen; die Masse ist rau und wünscht so wenig Opfer zu bringen, als möglich.“

Mi smo ponosni na ta izrek in nobeden naših najhujših sovražnikov nam ne more in si ne upa oporekati mehkužja in pomanjkanja navdušenja in požrtvovalnosti za najlepši svetinje, ki kinčajo vsak narod. Da, resnica je to! Zatorej nam ne vzeme poguma tudi vsa letaržija in neodločnost evropskih velevlastij v jugoslovanskem vprašanji.

Slovanje dobro vemo iz tisočletnih izkušenj, da je naša moč le v nas samih,

le v moči vsega Slovanstva skupaj, nikjer drugej.

Tega so prepričani tudi naši sosedje, zatorej zopet kriče in spuščajo svoj srd na Slovanstvo, ker se je jelo zopet gibati ob Balkanu, in stopajo zopet ruski vojaki črez južno mejo. Mi zagotavljamo še en pot:

Osodepolnega kolesa svetovne zgodovine, ki se vrti v stoletjih od vzhoda do zahoda in vniči en narod in izdrami zopet drugega, ne more zadržati in ovirati nihče, najmanj najbolj zagrizeni sovražniki Slovanstva, ki sami dobro čutijo, da je njihovo solnce prestopilo poludne in se pomika zahodu. Mi le zagotavljamo in opominjamo, koliko več ovir se stavi tej svetovnej ideji, s toliko večjo močjo se sproži enkrat, ko se mu iztrga zadnja oviralna zagozda in — strè pod svojo težo brez milosti peščico zavidljivih pritlikancev.

Ne strašijo naj nas dolgočasna razpravljajna in posvetovanja velevlastij. Kdor ne plača rad dolga, pravijo, na široko razteguje svoja opravičevanja.

Pogum torej, kakor pravi Hegel: „Was der Geist erst nach langem Wege der trockenen Theorie und speculativen Umwege erreichen könnte, erreicht die Begeisterung im Momente.“ Molimo torej, da nas ne zapusti lastni pogum in lastna moč, ker le brez nje bi bili Slovani izgubljeni, sicer imajo veliko bodočnost.

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. septembra.

Cesarja je v Krakovem pri vratih sv. Florijana pozdravil župan Krakovski Ziblikievič. Dejal je, da hvaležnost Poljakov néma meje, ker je cesar dal Poljakom ono, kar

Listek.

Stanko Vraz.

On nij umrl nego samo spava.

Krajina mej Muroj in Dravoj od Maribora in Arnoža proti južnemu vzhodu do žirovnega Medjumurja nazivlje se celo od naobraženih in nepristranskih Nemcev raj vojvodine Štajerske; zato solzil se je pokojni vladika sekovski grof Attems, ko je poslednjikrat delil svetsvo potrde v Ljutomeru in pri sv. Juriji, rekši: tore sloba mi je vzeti od te rajske okolice, katera je bila rodovitno semenišče mojej bogoslovnici. To se je namreč vršilo vsled učenjenega sklepa rimpape, da se slovenski del vladikovine sekovske pridruži labodskej z vladškim sedežem v Mariboru, kder je prvi vladški stol zasel naš blegega spomina slovenski dušni glavar Slomšek, pravičen bivši tudi slo-

venski mislečim, čutečim in delajočim svečnikom. Sveti mir jegovim navem. Mati priroda sama sipala je vse obilje domovini Prljekov in Lilekov; le ravnokar minovše desetletje nesrečnih židovskih sedmic torilo je jalove letine, spodnesše imetek in naprtivše dolgove. Po ravninah, recimo na Murskem polji uspeva bogato zlatoklasna pšenica, plemeniti in čili konji negujo se izredno pazljivo in pozorno, pesniška dolina objemlje mastne travnike, griče in hribove venča vinska trta, rodeča okusno vnsko kapljico; kralj vsej trsovinu slovi ognjeni ljutomersčan.

Vzorne lepote ljudi nabajaš okolo sv. Jurija pri Ščavnici, posebno pri Malej nedelji, kder je slovenski zgodovinar Krempelj župnikoval in marljivo pisateljval. Kakor možki tako ženske javljajo neko čarobno in čudovito krasoto, o čemur se lahko osvedočiš po nedeljah pri cerkvi in v cerkvi, kamor prihaja gizdavo

oblečeni slovenski svet obojega spola. Slovenka teh krajev gleda na snago kakor podlasica, pravi Stanko, vsak hip umivajoča se lice in roke kakor veverica, vsako leto po tri ali četirikrat beli hram, postelje hrani čiste in bele, robje menja vsak teden. Ali slovensko snagoljubje in krasnohlepje kaže se posebno po nedeljah. Slovenka pred 70 leti oblečena povse v belo platno, kar še se nabaja mestoma v železnej in saladskej županovini onkraj Mure pri ogerskih Slovenkah, v Medjumurji in na Bezačkem, hođi sedaj mestoma v svili in baršunu k meši. Mladeniči v belih pletenah in robači, črez katero oblače lepo našite prsovnike, pokrivajo glavo tenkimi klobuki, obuvajo leščeče škornje, da jakših graški ali bečki čizmar ne bi mogel sešiti. V toliko prijetnem kraju in ugodnih razmerah narodivši se Vraz lahko se je klanjal Vilam pevicam in navdušen opeval lepoto svoje ožje domovine:

vsak narod najbolj čisla, jezikovno ravnopravnost. Pod pravičnim žeslom Vašega Veličanstva dovoljeno nam je biti in ostati Poljaki. Popoldne ob 2. uri je cesar pohodil grad in cerkev Vavelsko. Pri cerkvenih vratih ga je čakal škof Dunajevski. Pri obedu zvečer je bil na cesarjevi strani ruski general Albedinski, katerega je povabil tudi k vojaškim manevrom. Mesto je bilo zvečer sijajno razsvitljeno; cesar se je peljal mesto ogledat v spremstvu z grofom Potockim. Dne 2. t. m. je sprejel cesar deputacijo deželnih poslancev, ki je prosila cesarja, naj stari kraljev grad Vevel premeni v cesarsko stolico. Cesar je v to dovolil. Poljski list „Czas“ poroča, da je ruskega carja pooblaščenec general Albedinsky prinesel lastnoročno pismo ruskega carja do našega cesarja.

Vnanje države.

Srbski uradni list v Belgradu prinaša 1. sept. razpis konkurza za koncesijo železnice Belgrad-Vranja s postransko progo Niš-Pirot. Glavna črta je dolga 362, postranska 91 kilometrov. Oferti do 1. oktobra.

V **Skader** je prišlo še 1400 turških rednih vojakov k Rizi paši, in so baje namenjeni, Albance prisiliti, da oddade Črnogorcem Osinj. Ali — njegovi vojaki desertujejo k Albancem — kje je potem mogoče, da bi Riza paša uredil črnogorsko vprašanje!

Iz **Afganistana** poročajo, da je Kandahar baje vendar rešen. General Roberts da je prišel v to trdnjavo dne 29. avgusta. Pravi se, da je hotel Ayub kan stopiti v dogovore z Robertsom. Od Ayubove armade je hotelo veliko vojakov ubežati, a priseči so morali na koran, da se bodo zoper Britance bojevali. Roberts se pripravlja, da napade Ayuba v Amargandagu.

Večina **nemških** listov prinaša 2. sept. članke, ki preslavljajo nemško zmago pri Sedanu. „Nordd. Allg. Ztg.“ piše, da nema nihče uzroka žaljenega se čutiti zaradi tega vsakoletnega praznovanja. To velja Francozom, češ, naj oni mirno gledajo, kako se onkraj meje Nemci njih nekdanje slabosti veselje.

Dopisi.

Iz Litije 31. avg. [Izv. dop.] Obhajati bi se bila imela pri nas 22. avg. 50letnica našega presvitlega cesarja. Zakaj so Litijani še le v nedeljo to storili, kar se je drugej godilo že 18. avgusta, hočem v kratkem pojasniti: Naš občeznani g. okr. glav. Vesteneck povabi omenjeni dan ljubljanske nemčurske strelce in tiste slavne „liedertaflerje“, ki so na Šmarnej gori kakor zulu-kafri hodili, v Litijo, da bi tu skupno obhajali slovesnost ter jo povelicevali še s streljanjem. Zdi se mu tedaj potrebno tudi razsvitljivo trga na ta dan preložiti.

Da ta slovesnost res nij bila jedino cesarju namenjena, vidno je iz tega, ka je na

Ajde sa mnom, srce,	Gledaj izpred sebe!
Gor u Jeruzalim	Gle dole cvatuče,
Da kip zavičaja	Fo njih raztresene
Pred tobom razgalim.	Lêpe, bêle kuće.
Kip od zavičaja —	Čini se, da Bog jih
Zavičaja kitna:	Na svét je postavio,
Dole, vode, brda,	Nek na raj sglubljeni
Polja plodna žitna.	Nebi zaboravio.

Doba, v katerej je počel Stanko delovati, bila je bridka za narodni razvoj; učilnica, ured in povečini javni žitek čepiril se je v nemščini, italjanščini in nekaj tudi v nedolžnej latinščini. Zahar pravi: „Naša domovina bila je vrt brez ptic, a narod ptica brez glasu“. Res nagibalo se je na to, da utonemo v neusmiljenem žrelu tujega strastno bučnega valovja. Ali Slovence počela je dramiti „čbelica“, a Hrvate Lj. Gaj s tovaruši po „Ilirskih narodnih novinah“. Gaju bila je na pameti „Velika Ilirija“, obsezajoče Slovence, Hrvate in Srbe. Vsi ti Jugosloveni veljali so jemu za „Ilire“, ker so bili prebi-

jutro omenjenega dne v Litiji vse molčalo, a ko pridrdra ob 1/4 na 12 brzovlak se strelci, zadoni godba ter sliši se od vseh stranij bobnenje in grmenje možnarjev.

Litija je bila sicer lepo okinčana z za stavami, a s tužnim srcem moram svetu naznaniti, da je manjkalo onega, česar smo si narodnjaki, domačini želeli. —

Vihrale so res mnogobrojne zastave, narodnih pa je bilo videti le redko kje, in mislim, da sem jih naštel samo 6. — Kmalu bi mislil človek, da Litija nij na Slovenskem, marveč na Pruskem.

Zvečer ob 8. uri se vrne vesela družba strelcev in litijskih somišljenikov v trg, spremljevana od domače godbe. Igrali so vse, samo ono ne, kar bi se bilo spodobilo, namreč „cesarske himne“ — akoravno so videli viseti tu in tam podobo Nj. veličanstva. Še le pozneje, ko je neki narodni uradnik isto očitno zahteval, zaigrali so pred poslopjem c. kr. okrajn. glavarstva cesarsko.

Sedaj mislim ne bode treba dolgo ugibati, komu na čast se je obhajala ona veselca. —

Na večer so kratkočasili tužne veseljake liedertaflerji v takozvanem „schmelzu“.

Liedertaflerje je podpiral prav po moči tudi neki nemčurski ljubljanski učitelj, kateri še vedno rad zahaja v kraje njegovega nekdanjega službovanja. —

Pri vsej veselici pa si vendar nij nihče spomnil, da se obhaja 50 letnica Nj. veličanstva, ker slišati nij bilo jedne napitnice. — Stražilo je pa to imenitno družbo, kojej nij manjkalo občeznane višnjegorskega „Cicerona“, kateri vse ljubi, kar nij slovensko, nič manj ko jednajst žandarmov. Res imenitna družba, katera broji tako učene osebe in katera potrebuje jednajst žandarmov za svoje varstvo, menda za to, ker so bili „liedertaflerji“ poleg. Pa jih nij bilo treba, žandarmov, pri nas ne.

Domače stvari.

— (Agitatorji za nemški „schulverein“.) Piše se nam od tukaj: V četrtek svetoval je „Slovenski Narod“, naj se agentom nemških privandrancev in pruskih pritepencev, ki ponujajo najnovejši organ litijskega Glockensteherja „Wien. Allg. Zeitg.“, pokažejo vrata. Dobro. Ravno tako naj bi se izbacnil uradnik finančne direkcije F. Ipavic, ki lazi po pisarnah in nabira za zloglasni nemški agitacijski in politični „schulverein“, a zdaj berači tudi po privatnih hišah in nadleguje ljudi. Vprašamo pa, kdo je dal temu cesarskemu uradniku pove-

lje, naj se s tem beračenjem za politično šolsko društvo peča? Pa vendar ne finančni svetovalec gospod Dimitz, začasni vodja finančne direkcije? Mislimo, da se ne motimo.

— (Zlatomašnik g. dr. Muršec.)

Kakor smo uže tudi mi omenili, bode v nedeljo 5. sept. naš rojak prof. dr. Muršec praznoval pri sv. Bolfanku na slovenskem Štajerskem petdesetletnico svoje duhovne službe. Slovesnost se bo, kakor „Gosp.“ poroča, sijajno in veličastno vršila. Tudi škof Jakob Maksimilijan, kateri bode isto nedeljo ondotno cerkev posvetil, se je bode udeležil. G. dr. Muršec spada mej najstarejše in najblažje slovenske rodoljube na Štajerskem. Rodil se je leta 1807 v Bišu, vasi v sredini pesničke doline. Po izvrstno dovršenih srednjih in višjih šolah v Mariboru in Gradci, bil je 1. avg. 1830 v mašnika posvečen. Kaplanoval je pri sv. Antonu, sv. Miklavži in v Ptuji. Z dopustom knezoškofa sekovskega šel je potem leta 1839. za odgojitelja k vitežkej Ormožkej rodovini. Ko je tukaj nalogo dovršil dobil je leta 1845 službo učitelja verozakona na novo ustanovljenj višjej realki v Gradci, katero je vestno opravljal do leta 1870. V tem letu je stopil v stalni pokoj, in biva navadno v priljubljenem mu Gradci. — Muršec je stal svoje dni v prvej vrsti buditeljev in zagovornikov našega naroda. Bil je sodelavec slovenskih novin, in uže kot kaplan zapisaval je narodne pesni, prigovore in besede; z veliko zbirko slednjih je pripomagal k Murkovemu, Janežičevemu in Wolfovemu besedniku. Leta 1847 izdal je „slovnico za prvence“, prvo v slovenskem jeziku. Pozneje je spisal „bogočastje“ (liturgiko). Bil je v prijateljskej zvezi s St. Vrazom, Kremplnom, Murkom, Tomanom, Razlagom in mnogimi drugimi slovenskimi pisatelji in rodoljubi. Vedno je bil radodaren podpornik slovenskim slovstvenim zavodom in časnikom, enako tudi našej mladini, ki se je v Gradci učila. Zato tudi mi pri „Slovenskem Narodu“ zakličemo: „ješče na mnogaja ljeta!“

— (Volitev za Maribor-Ptuj) za državni zbor, ki je razpisana na 6. dan oktobra, proglašena je bila v Mariboru po oghih in ulicah v nemškem in slovenskem jeziku. — Dunajska „D. Ztg.“ od četrtka ima iz Maribora dopis, ki pripoveduje, da so oglašeni uže trije nemški kandidatje dr. Schmiederer, Reuter in Wiethaler. Slovenski narodnjaki, pravi, nijso še svojega kandidata postavili. — Mi sicer ne vemo še, kaj bodo slovenski narodnjaki sklenili, vendar to pa menda uže lahko uganemo, da svojega slovenskega kandidata ne

valci nekdanje rimske pokrajine „Illyricum“—a, pod katerim imenom so za Konstantina Veličnega razumevale se vse pokrajine mej Donavoj, Sinjim in Črnim morjem.

K privržencem te pomisli pripadal je tudi naš rojak Vraz.)*

Dne 30. junija 1810 podarile so Rojenice slovanstvu Stanka Vraza v Cerovci, občine žerovinske, župnikovine svetinjske, mej Ormožem in Ljutomerom, v ljutomerskih gorica na slovenskem Štajerji. Še dečec slišal je ondi razne pripovedke in pravljice, tako na pr. piše on o „Pesjanih“ sledeče: „Moja pokojna teta (Bog jej daj dobro) pravila mi je, ka se Pesjani tudi imenujo „Kalvini“, ter ka o ničem drugem ne živé, nego o novorojenej deci, katero kradó, ubijajo in žró. Spominjam se še, ka nikdar nijsem mogel brez nekega trepeta obrniti očíj na brda „železne“ in „saladske“

*) G. And. Fekonja spis v „Zori“ 1876.

županovine na Ogerskem, katera se dadé od nas čisto lahko videti z griča, na katerem stoji naš hram. Kajti vedel sem, ka ondi prebivajo Kalvini, čijih nekatere hiše sem večkrat videl lesketati v zahajajočem solnci.“ Tudi pripovedavalo se je o „risu“ od katerega se mu je koža ježila.

Sinko nagornjaški, piše Davorin, dognal je početne šole pri Svetinjah in v Ljutomeru, kjer je njegov ujec, učeni dekan in slovenski pisatelj Mihalj Jaklin župnikoval, a latinske v Mariboru; gimnazij nij imel zalšega dijaka, — visok kakor mlada jelva, rdečega lica, črno-manjastih las in nekako orlovega nosa, stopal je ponosne po ulicah kakor mlad jelen; rad se je bavil s čitanjem lepoznavskih knjig. Dr. Miklošič mu je bil součenec. 1830. l. modroslovec v Gradci, počel je najprvje delati za slovensko slovstvo. Onda združilo se je več slovenskih mladeničev v povzdigo našega slov-

bodo stavili, ampak glase dali onemu nemškemu kandidatu, katerega program bode zdanej vladi prijazen. Da trije imenovani ne spadajo v to vrsto, to se razume. Upati je pa, da meščanje te skupine vendar še najdejo moža, ki bode materijalne in duševne njih interese bolje zastopal, kakor kak Wiesthaler, Reuter ali Schmiederer.

— (Cesar) je za novo šolo pri sv. Lovrenci na Polji na slovenskem Štajerskem daroval 200, graška dež. hranilnica pa 400 gld.

— (Minister Taaffe Črnomaljem.) Iz Črnomlja se piše uradnemu listu, da je grof Taaffe odgovoril na pismo mestne občine Črnomeljske, ko mu je naznanila, da ga je zaradi njegove volje vse narode avstrijske zadovoljiti, imenovala častnim meščanom, se sledečo zahvalo: „Jaz znam ceniti to odlikovanje, katero je slavno mestno občinsko zastopstvo izkazalo mi z imenovanjem častnega občana po vsej njega vrednosti in Vas prosim, čestiti gospod župan, da vsemu občinskemu zastopu mojo iskreno zahvalo izrečete za ta dokaz prijaznega mišljenja“.

— (G. Dolenc, vodja Slapenske vinstvene šole) se je peljal včeraj na povelje deželnega odbora kranjskega v Klanec na Hrvaško, da pregleduje po trtni uši okužene vinograde. Po tem gre čez Kapele in Brežice na Krško, od tod pa v Metliko in Črnomelj.

— (Samoumor.) Vodja Brunauer od 12. artiljerijskega polka se je tukaj v noči od četrtka na petek ostrupil.

— (Program Stanko Vrazove svečanosti), ki bode dné 8. septembra v Cerovci, je popravljen ta-le: Dné 8. septembra ob 5. zjutroma dovezo se v Ormož gostovi Hrvatje iz Zagreba. 1. Odhod iz Ormoža v Jeruzalem ob 1/2 9. 2. V Jeruzalemu ob 11. meša svečana. Služil jo bode Vrazov osebni prijatelj, velečastni gospod zlatomešnik profesor dr. Josip Muršec iz Gradca. Hrvati bodo pevali ofertorij, ostalo Slovenci. 3. Po meši pojde vse društvo v Cerovec k hramu, kder se je Vraz narodil. Ondi: a) Glasba. b) Govor hrvatski, govori predsednik „Matice hrvatske“ g. J. Kukuljević. c) Vrazova kantata, besede od J. E. Tomića, glasba od Zajca, pevajo vsi pevci (solo gospod Kellerman). d) Govor slovenski, govori gospod Božidar Raić. e) „Molitev“, besede od S. Jenka, glasba od Dav. Jenka, pevajo Slovenci (mej tem odkrije se slika Vrazova). f) „Na domu Vrazovem“, deklamuje g. Vatroslav Holz. g) „Živila Hrvatska“ od Zajca, pevajo pevci hrvatski. h) „Stanku Vrazu“ od Avg. Šenoa, deklamuje g. A. Fijan. i) „Naprej“, pevajo vsi pevci s glasboj.

4. Obed pri Vrazovem hramu na velikej ledini; mej svečanim obedom (table d' hote 1 gl. 20 kr.) igrala bode godba in pevali pevci. 5. Na večer koncert v Ormoži. a) Glasba, ouvertura „Slava“. b) „Vrazova kantata“, pevajo vsi pevci (solo g. Šifer). c) Govor slovenski, govori g. profesor J. Žitek. d) „Kdo je mar“, pevajo vsi pevci s glasboj (solo g. Meden). e) Djulabije 3. 52—98 St. Vraza, deklamuje gospod A. Fijan. f) „Bodi zdrava, domovina“, pesem dr. Razlagova, pevajo slovenski pevci. g) Ljubljanski oktet. h) Glasba. i) „Ustaj rode“, od Eisenhuta, pevajo hrvatski pevci. k) Konec: „U boj“, pevajo vsi pevci. Za tem: Ples.

— (Znižana vožnina za Stanko Vrazovo slavnost.) Od odbora se nam piše, naj prijavimo, ka je za goste Stanko Vrazove svečanosti vožnina na železnici za II. in III. razred poštnega vlaka za 50 % znižana in to proti izkaznicam, ki se dobivajo pri g. dr. Geršaku, notarju v Ormužu.

— (Kapitel hrvatsko kranjske okrajine Frančiškancov) se je kakor „Dan.“ poročal obhajal 25. in 26. avg. t. l. v Ljubljani v samostanu „pred mostom“. Predsednik je bil komisar P. Evstahij Puntner, gvardijan v Mariboru. Voljeni ali potrjeni so bili očetje, kakor nasledujejo gg.: P. Friderik Hönigman, provincijal. P. Evstahij Ozimek, kustos. Definitorji: Bernard Vovk, Albert Pintar, Ignacij Stavdaher, Bonaventura Selj. Prokurator g. Tadej Gregorič. Gvardijani: Kalist Medič v Ljubljani; Albert Pintar za Trsat; Albin Bregar za Gorico; Ignacij Stavdaher za Novo mesto; Častimir Zupet za Kamnik; Julij Bruner za Pazen; Nikolaj Traven za Samobor; Robert Dolinar za Klanec; Viktor Jeranič za Nazaret; Janez Žibrat za Karlovec; Rudolf Dolinšek za Brežice; Emilij Krašovic za Jasko.

— (Tri zlate maše.) Preteklo nedeljo, se je, kakor v „Dan.“ beremo, obhajala v Naklem blizu Kranja, slovesnost, kakeršna se nij morebiti več stoletij kje godila. Trije gospodje, namreč: Anton Zarnik, nakliški župnik, še čvrst delavec v vinogradu Gospodovem, Janez Klapšič, nekdanji ovsiški župnik, zdaj v pokoju, in Matej Ferlan, duhovnik v pokoju, uže od davno znan po svojej umetnej (Ferlanovej) pinji, le-ti so skupaj ravno tisti dan in v ravno tistej nakliškej cerkvi obhajali svoje zlate ss. maše.

— (V Kostanjevici) na Dolenjskem se meščani na 4. in 5. t. m. pripravljajo kakor „Dan.“ piše velikanske proslavljenja svojemu priljubljenemu župniku gospodu Janezu Les-

jaku za njegovo 25letno pastirovanje v Kostanjevici.

— (Kača ugriznila deklico.) Izpod Čavna se nam piše: Bilo je dné 13. avgusta t. l., ko se je napatil oče Jože Batič, posestnik v Gorenjah nad Ajdovščino s svojima dvema hčerama, Jožefo 16 let staro, in Katarino 14 let staro, na tri četrt ure oddaljeni travnik seno grabit. Ko dospejo tja, ukaže oče deklicama na nasprotni strani delo pričeti. Ko pa mladi deklici odideta, in ne vidita več svojega očeta, gresta nekoliko v bližnji grm lešnike nabirat. Ko starejša deklica korajžno bosonoga okolo grma stopa, ne da bi na tla gledala, nesrečnica stopi na velicega gada modrasa. Ali kaj? Kača se zvije in jo ugrizne pod palec desne noge. Ne vedoč kaj jej je, zavpije: „O joj, kako sem se zbodla!“ Prikloni se, misleč si trn iz noge potegniti. Ko privzdigne nogo, vidi njena mlajša sestra modrasa izpod nje zlesti in vidi, da je ta zlezal na kup kámenja in se kakor od veselja okolo oziral. Deklici prestrašeni, hočeta bežati, ali ni deset korakov od mesta se nesrečna od modrasovega zoba zadeta, zgrudi kot mrtva na tla. Ko njena sestra to vidi, začne očeta na pomoč klicati. Oče zaslišavši kričanje, priteče, ali žali Bog, vse zastonj, deklica je v nesvesti. Vzame nož iz žepa, prereže jej obleko na prsih in jame jo z vodo oblivati in rano na nogi z vodo in peskom drgniti. Dolgo potem ona k zavednosti pride. S pomočjo družih došlih so jo na nosilnicah domov prinesli. Še dan denes velike muke trpi, akoravno je po našem mnenju z zdravnikovo pomočjo bledej smrti oteta. Takoj po razglašenej nesreči trije rokodelci iz Šturija poprosijo očeta, naj dovoli mlajšej hčerki mesto pokazat, kjer je modras bil. Ona gre z njimi. Ko dospejo tja, ona se od strahu hitro odstrani. Fantje pa začno preiskavanje, akoravno nij bil ugoden dan zaradi dežja. Pričeli so prav po medvedovski kámenje premetavati in v resnici našli so pod skalo, ne tri korake od tod, kjer je deklico ugriznil, modrasa v zvitku, ki je bil prav ostuden videti. Urno pograbiyo pošast in spravijo v steklenico. Po dovršenem delu deklico pokličejo in vprašajo: ali je ravno isti? Ona pritrdi, da je. Modras je zdaj dobro ohranjen, še živ in brez vse poškodbe. Samica je. Izlegla je dva prav čvrsta mladiča, ki merita 20 cm. dolgosti, stara pa 65 cm. dolgosti in 12 cm. debelosti. Nahaja se stara in mladiči pri Šturijskem g. učitelju.

— (Popis ali štetje ljudstva in Slovenci.) Kakor smo mi, tako tudi tržaška „Naša Sloga“ opozarja narod, naj pazi pri

stva: Anton Murko, Oroslav Caf... Jihov trud porodil je Murkov slovník in slovníco, prestavo nekoliko zvezkov Schmidovih povestij za mladost, zbirko narodnih slovenskih in mnogo drugih krasnih pesnij. — Tu je največ časa posvetil slovanskim narečjem in duhu narodne slovanske poezije. Živo se spominjam, pravi Trstenjak, kako mi je igral vsak večer na piščalki narodne glase in mi napajal dušo s skrivno močjo. Živel je onda v Gradci Slovenec z Gorenjskega Jakob Šoklič, pozneje profesor na vseučilišči v Lvovu. Ta bistra glava za prilasčenje tujih jezikov prečudo sposobna, bila je Vrazu in meni pri učenju francoščine in angleščine voditeljica. Z njim sva čitala v izvorniku vzvišene drame Shakespearove in krasne pesmotive Byronove, z njim melanholične poezije Lamartinove. Spomin na one ure dušne zabave me še sedaj okrepečava.

Od 1837.—40. l. nabiral je Stanko marljivo slovenske narodne pesni po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Ogerskem. Vešč glasbi, zapisaval je sam napeve, kakor jih je slišal iz ust pevcev in pevic. Razen tega izdal je tudi prevod povestij od Dragotina Šamprija s svojim predgovorom, budeč Slovence na skrb za slovensko slovstvo. Navdušene svoje pesni izročil je Š. prijatelju Vrazu, v čegar ostavščini se nahajajo.

1838. l. na jesen preselil se je Stanko v Zagreb, zbog izdavanja narodnih pesnij slovenskih; tudi drugi prijatelji in podporniki slovenske književnosti: Murko, Miklošič, Košar, Muršec, Caf, Klajžar zapustivši Gradec, šli so za krušnim. — Zimi 1840. l. zbolel je pogibeljno in ognjenščak mu je hudo polemil junaško truplo. V vroćinskih sanjah je nekokrat kričal: „Hajd nad Turka, hajd, hajd! Turčin hoče Italijo prevladati, tega ne sme;

čakaj, čakaj Turčin! za dvadeset let te ne bode več v Evropi.“ Drugi dan pohodi ga slavnoznan pesnik ilirski g. Pavel Stooš, onda nadvladikiu tajnik. „Pavle!“ reče mu Stanko, „prinesi mi Bogeca,“ kar se je ono jutro zgodilo. Živa njegova vera mi (Davorinu onokrat modroslovcu v Zagrebu) je globoko v srce zarezala in ljubljeneja prijatelja še ože z menoj zvezala. Stanko je bil verna, čista duša brez vsake strasti; strastno je le ljubil narod svoj. Zato pa so tudi njegove pesni čiste in neoskrunjene.

On je slišal glas čiste žive poezije in v njej zaspal.

On živi v srci, do katerega sezajo njegove pesni; on nij umrl nego samo spava. (J. Zahar.)

(Konec prih.)

prihodnjem popisu ljudij, ki bode dné 31. decembra 1880, da zapiše pod rubriko „navadno govorjenje v občevanju“ (umgangssprache) svojo narodnost slovensko (resp. hrvatsko). „N. Sl.“ piše: „Pripravljati za to puk, upučivati ga, kako je popis temeljem valjanoj upravi, zajednički je zadatak oblastim, crkvi, školi i javnim glasilom. Buduć su većinom naše škole njemačke ili talijanske, buduć je talijanski jezik u uredih u porabi, to će ga koji naš čovjek više govoriti nego li svoj materinji hrvatski jezik, ali tim nije još Talijan, pa zato kad dodje dan, neka svaki zapiše svoj materinji jezik. Paziti ćemo morat, da se bude strogo onako radilo, kako zahtjeva zakon te da nebudu dotičnici, kojim bude povjeren to djelo popišivanja, pristrani. Po jeziku će se ovaj put zaključivati na pojedinu narodnost. Upravnim oblastim bit će ponajviše nastojati, da se proglas narodu što više razširi, da dopre do svakoga najmanjega mjesta, da narod i sbilja dozna, što mu se u njem razlaže. Uz to poslužiti će se one svakom sgodom, da narod i same podučje, zašto će mu doći toliki brojtelji u pohode i kako mu valja olahkotiti njihovu zadaću. Neka oblast u tom pogledu ne odbije pomoći svećenstva. Ovo živi među narodom, poznaje njegovo povjerenje. Njegove rieči, njegovi savjeti najviše će se dojmiti naroda.“

— (V „Slovenca“) se Brenclj-Aleševca, namesto da bi prosto preklical znani zlobni članek „Slovenčev“, obrnen zoper slovenski jezik, hoče zdaj maščevati se nad šibo, katero je dobil od nas, s tem, da osobno psuje ne le nas, temuč na dr. Vošnjaka in sicer prav s svojim brencljskim orožjem, z lažjo in sumničenjem, da drugi ljudje tudi tako podlo in nizko mislijo in računijo kot on. Polemizirali to se ve da s to nulo ne bomo, ker Aleševca itak nihče nema za resnega človeka, kdor ga pozna.

— (Za Stanko Vrazovo svečanost) nabral je g. Vatroslav Holz v Ljubljani 22 gld. 50 kr. Darovali so gg.: Dr. Janez Bleiweis 2 gld.; dr. V. Zarnik 1 gld.; dr. Fr. Štor 1 gld.; Ivan Lozar 1 gld.; J. J. 1 gld.; J. J. 1 gld.; dr. St. 2 gld.; Fr. Bučar 1 gld.; Vilhar 1 gld.; Verbič 1 gld.; N. A. Plavšič 50 kr.; Fr. Ravnikar 1 gld.; dr. K. Bleiweis 1 gld.; Kramar, korar 1 gld.; dr. Pavker, korar 1 gld.; Pavšler, korar 1 gld.; J. Vičič 1 gld.; Vaso Petričič 1 gld.; dr. Derč 1 gld.; prof. Fr. Levec 1 gld.; J. Jurčič 1 gld. Dalje so darovali gg.: J. Žitek profesor v Ptuj 2 gld.; Mih. Lendovšek v Ptuj 2 gld.; J. Hirti, beneficiat 1 gld.; M. Ferk 1 gld.; J. Šegula, koncipijent 1 gld.; Šinko, kaplan pri sv. Lovrenci 1 gld.; dr. J. Ploj odv. v Ptuj

1 gld.; F. Žiher, učitelj v Vurbergu 1 gld.; M. Pauša, župnik v Vurbergu 1 gld.; D. Jurkovič, kaplan v Vurbergu 1 gld.; Urban Mak, krčmar v Vurbergu 50 kr.; Ivan Tanšek, konc. v Brežcah 1 gld.; Linsler 1 gld.; Novotni 1 gld.; gospa Linsler 1 gld.; gospod Kaučič 1 gld.; Zarnik 1 gld.; dr. Srebre 1 gld.; Šetine 1 gld.; Veršec 50 kr.; Šetine, koncip. 1 gld.; Tomaž Seinkovič iz Središča 2 gld.; A. Eberl, učitelj pri Vel. nedelji 1 gld.; M. Fric, dekan pri Vel. nedelji 3 gld.; dr. Suhač, kaplan pri Vel. nedelji 3 gld.; J. Košak, učitelj pri Vel. nedelji 1 gld.; F. Goričan, usnar pri Vel. nedelji 1 gld.; D. Petek, trgovec pri Vel. nedelji 1 gld.

Odbor Stanko Vrazove svečanosti:
Anton Jesih, Dr. Ivan Geršak,
blagajnik. predsednik.

Razne vesti.

* (Ukradeno dete.) Dne 1. ali 2. julija t. l. je prišla k železniškemu čuvaju Havli v Passluegu v Solnogradskem neka ženska in ostala tam do 6. julija popoludne. Potem pa odide, a tudi vzame sobjo jedno leto staro dete čuvajevo. On je privolil v to, ker se mu je ženska lagala, da se vrne kmalu. Čez osem dnij pa mu piše iz Starega trga pri Solnogradu, da je dete dobro oskrbljeno. A od onega časa dalje se nij nič več slišalo ni o ženski ni o otroku.

* (Balón kot zažigalec.) V Czegledu je bila te dni neka družba igralcev, ki je tudi balóne v zrak spuščala. Jeden balónov se pa v zraku vname ter pade na leseno streho, ki se je takoj vnela. Domačini si nijso upali niti gasiti, ker so mislili, da je to copranje. Morali so priti na pomoč drugi ljudje, da so jih podučili.

* (Tudi dvoboj.) Dva dijaka v Kölnu na Nemškem sta se razžalila na časti in pozvala se na dvoboj. Jeden izmej njiju je svojemu očetu pisal, kaj bode storil in kje ga bodo morebiti našli mrtvega. Ker je pa pismo „prehitro“ prišlo v roke očetove, spravi se ta na noge, gre na dotični kraj, kjer bi se dijaka dvobojevala in se skriva za grmom. Ko pride njegov sin tja, skoči izza grma, prime ga za lase, vrže na kolena, ter ga s palico naduelira tako, da ga je sin prosil, naj neha, ker je njegovej „časti uže zadosteno“.

Dunajska borza 2. septembra.

Izvirno telegrafično poročilo.)		
Enotni drž. dolg v bankovcih	73 gld.	—
Enotni drž. dolg v srebru	78	85
Zlata rente	88	85
1860 drž. posojilo	131	40
Akcije narodne banke	833	—
Kreditne akcije	293	80
London	117	90
Srebro	—	—
Napol.	9	36
C. kr. cekini	5	59
Državne marke	57	85

Preigran glasovir,

obsezajoč 6 oktavov, na prodaj je jako v ceno. Kje? pove opravništvo, tega lista. (419—1)

Zoper jetiko! Radgostski universalni čaj

in
rožnovski maho-rastlinski celtlički,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčevo slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje

G. J. Seichertu, dipl. lekarnarju v Rožnavi. Ozirajoč se na svojo naročbo pred 10 dnevi, prosim Vas, da mi za priloženo vsoto pošljete še dva zavitka radgostskega universalnega čaja in 6 škatlic rožnovskih mahorastlinskih celtličkov, kajti posebno ti se mi skoraj popolnem ustavili kašelj, čaj mi pa daje slast do jedi, katere preje nijsem imel.

Sé spoznavanjem

Henrik Kundt,

c. kr. stotnik računski vodja.

Hainburg n. D., 21. januarja 1878.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnavi. Še enkrat Vas prosim, da mi izvolite kmalu poslati s poštnim povzetjem 2 zavitka toliko hvaljenega radgostskega universalnega čaja in 2 škatlici rožnovskih celtličkov.

Udani

(47-3) Karel Moravec, kralj. gozdar.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnavi. Prosim, pošljite mi s poštnim povzetjem 1 zavitek glasovitega radgostskega universalnega čaja in 2 škatlici rožnovskih celtličkov.

Udani

Josip Pötel, nadučitelj.

Ljubno (Štajerska), 17. marca 1877.

Čestiti gospod J. Seichert!

Zopet Vas prosim za 3 zavitke universalnega čaja in tudi toliko celtličkov. Ljudje mo prosijo, da zanje naročujem. Nekdo je bil uže blizu smrti, in dasi je imel dosti zdravnikov, postajala je vendar hujska njegova bolezen, dokler da mu nijsem prepuštili jednega dela vašega zdravila, ki tudi nauj izvrstno upliva.

Sé spoznavanjem

Fran Kalhaus, gostilničar.

Podlužany (Česka), 6. aprila 1879.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeno čaj, veja za 14dnevno rabo pripravljeno paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih mahorastlinskih celtličkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski universalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtlički dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichterta v Rožnovi (na Moravskem), in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbeč v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradi, A. Marek in J. Kupferschmid v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottemanu, W. Thurnwald v Celovci.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materijalnega blaga.

Rožnovski cvet za živce, hitro in trajno zdravilja pušice, irganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarn v Rožnavi (Moravska).

Jedna originalna steklenica z navodom, kako lek rabiti, stane 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava takšna voda se dobiva samo neposredno v lekarni rožnovskej.

Rožnavske majeye brinze (pravi ovčji sir). Ker je podpisani prevzel na svoje stroške jedno največjih tukajšnjih planinskih salaš, pošilja ovčji sir najboljšje vrste 1 kilo s posodo vred 60 kr. av. v.

Pri pošiljanju po pošti (poština je jednaka do 5 kilo) veja kolek in zavoj 10 kr. več.

Naslov: J. Seichert, lekar v kopelji Rožnau.

Ign. Thomanova vdova

v Kravjeji dolini št. 12

priporoča

svojo zalogo dovršenih

nagrobnih spomenikov

ter izvršuje prav po ceni vsa

v kamenosekarsko obrt

(331—4) pripadajoča dela.

Dobro, točno in po ceni izdeluje altarje in druga cerkvena dela.

Tuželj.

2. septembra:

Pri Slonu: Pichler iz Trsta. — Földy iz Reke. — Frankenberg iz Dunaja.
Pri Malči: Presburger iz Dunaja. — Gerker iz Trsta. — Schwarzer, Wohlfart iz Dunaja. — Worel iz Grada. — Roth iz Kočevja. — Lustig, Fischer iz Dunaja.